

Pestprotocol De Duykeldam

Ons pestprotocol heeft als doel te bewerkstelligen dat...

Alle kinderen zich op De Duykeldam veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Indien er zich ongewenste situaties voordoen, beschikken alle partijen over regels en afspraken. Allen die bij de De Duykeldam betrokken zijn mogen rekenen op steun en respect. Door regels en afspraken zichtbaar te maken, kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Informatie over pesten

Als er gepest wordt op school zijn alle partijen kwetsbaar: de pester, de gepeste leerling en de omstanders. Het pesten is een uiting van onmacht. De pester pest om status binnen de groep te krijgen of weet niet hoe hij/zij op een positieve manier vriendschap kan krijgen. De gepeste leerling weet niet hoe hij/zij zich weerbaar kan opstellen. Hij/zij is vaak eenzaam in de groep. De omstanders houden zich afzijdig. Ze lopen mee met de pester uit angst om zelf gepest te worden of weten niet wat zij kunnen doen om het pesten te stoppen.

De pester, gepeste en de 'zwijgende omstanders' zijn samen een verkeerd systeem. De pester, gepeste en de 'zwijgende omstanders' kunnen niet als enige uit hun rol stappen: zij houden elkaars gedrag in stand. Het pesten kan opgelost worden door de complete groep in te schakelen.

Hoe ga je om met pesten op school?

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken.

Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders)
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna regels en gedragscodes worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten kinderen en hun ouders dat kunnen signaleren
- Van 'professionele opvoeders' verwachten we dat ze in het geval van pesterijen duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch (weer) de kop opsteekt, moeten we beschikken over een directe aanpak. Daarin wil dit protocol voorzien
- Er is voor de school een vertrouwenspersoon aangesteld (zie schoolgids).
- Er is voor de school een pestcoördinator aangesteld (zie schoolgids)
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is de inschakeling van de pestcoördinator nodig. De pestcoördinator kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

Hoe gaan wij daarmee om op De Duykeldam?

Op school stellen we regelmatig een onderwerp aan de orde in de kring. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, de rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. worden bewust besproken. Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspellen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten. Kinderen moeten leren waar de grens ligt tussen onschuldige plagerijtjes (grapjes) en pesten. Daar hoort bij dat kinderen leren dat ‘een grapje’ niet altijd als zodanig wordt ervaren... Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag (zowel fysiek als niet fysiek) van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedrag. Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen. In alle gevallen is het mogelijk op incidentele basis in overleg met de directie en intern begeleider afgeweken kan worden van het pestprotocol.

Preventie

Bij de start van het schooljaar is er aandacht voor “De gouden weken”. Door de inzet van de gouden weken wordt er gewerkt aan een goede groepsdynamiek. Een goede groepsdynamiek is over het algemeen te herkennen aan een open en gezellige sfeer, goede samenwerking en een efficiënte uitvoering van taken. De groepsleden voelen zich veilig, waardoor zij hun mening durven te geven en conflicten op een vruchtbare manier oplossen.

De sociaal emotionele methode die hierbij wordt ingezet is HIRO. Door het aanbod sociale en emotionele vorming wordt een veilige sfeer bevorderd en pesten tegengegaan.

De school zorgt voor toezicht in de klas, op het schoolplein en tijdens pauzes.

Ouders krijgen via de website en schoolgids informatie over de aanpak van pesten op De Duykeldam, daarbij staat vermeld hoe ouders kunnen handelen als er gepest wordt.

Signalen

Pesten gebeurt bijna altijd buiten het zicht van de leerkracht. Het melden van pesten is daarom heel belangrijk: zonder pesten te melden bij de leerkracht kan deze niets doen. Leerlingen, ouders en leerkrachten melden signalen van pesten bij de leerkracht van de betreffende groep.

Hoe merk je dat een kind gepest wordt:

Op school

1. Primaire signalen:
  - de slachtoffers worden vaak op een gemene manier geplaagd, bespot en gekleineerd;
  - ze worden uitgelachen op een spottende en onvriendelijke manier;
  - ze worden fysiek aangepakt en kunnen zich hier niet adequaat tegen verweren;
  - ze zijn betrokken bij ruzies waarbij ze zich niet kunnen verdedigen;
  - hun bezittingen worden beschadigd;
  - ze vertonen blauwe plekken, schrammen, gescheurde kleding, ...
2. Secundaire signalen:
  - de slachtoffers zijn vaak alleen, ze lijken geen vrienden te hebben;
  - ze worden als laatste gekozen, bijvoorbeeld bij het vormen van groepjes;
  - ze proberen dicht bij de leerkracht te blijven;
  - ze geven een angstige en onzekere indruk;
  - ze zien er bang, ongelukkig, neerslachtig en huilerig uit;
  - ze vertonen een plotselinge of geleidelijke verslechtering in schoolresultaten.

Thuis

1. Primaire signalen:
  - ze komen thuis met gescheurde kleding of bezittingen die stuk zijn;
  - ze vertonen verwondingen (blauwe plekken, schrammen, ...) en geven hier een omstreden uitleg voor.
2. Secundaire signalen:
  - ze brengen geen vriendjes of klasgenoten mee naar huis;
  - ze hebben geen goede vriend/vriendin;
  - ze worden zelden elders uitgenodigd;
  - ze gaan niet graag naar school;
  - ze kiezen een vreemde weg om naar school te gaan;
  - ze slapen niet goed;
  - ze verliezen de belangstelling voor schooltaken;
  - ze zien er bang en ongelukkig uit;
  - ze vragen of stelen geld (om de pestkoppen om te kopen).

Hoe merk je dat een kind anderen pest:

Algemene kenmerken

- ze zijn fysiek sterker;
- ze hebben grote behoefte te overheersen en hun eigen zin te krijgen;
- ze zijn impulsief, kunnen moeilijk tegenwerking aanvaarden;
- ze zijn vaak tegendraads naar volwassenen toe;
- ze worden als stoer aangezien, hebben weinig inlevingsvermogen;
- ze hebben een relatief positief zelfbeeld.

Op school

- Op school treiteren de pesters vaak op een gemene manier: spotten, intimideren, schoppen, dingen stuk maken.
- Ze hebben het vooral gemunt op de zwakkere leerlingen en proberen de meelopers op hun hand te krijgen.
- Ondervinding leert dat meisjes veelal op een veel subtielere manier pesten, die veel moeilijker op te sporen valt, bijvoorbeeld roddelen, een vriendin afpakken, uitsluiten.

Aanpak van pesten

Regel 1:

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij: "Je mag niet klikken, maar.....als je wordt gepest of als je ruzie hebt met een ander en je komt er zelf niet uit, dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als "klikken". Deze regel geldt ook voor de ouders van alle kinderen.

Regel 2:

Een tweede stelregel is dat een 'zwijgende omstander' ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Regel 3:

Samenwerken zonder bemoeienissen: School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te lossen. Wel kunnen ouders op school samen met de leerkracht en hun kind naar een oplossing zoeken. Daarbij worden afspraken gemaakt voor op school en thuis.

Regels in alle groepen

1. Doe niets bij een ander kind, wat jezelf ook niet prettig zou vinden.
2. Kom niet aan een ander, of aan andermans spullen als de ander dat niet wil.
3. We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden
4. Als je kwaad bent ga je niet slaan, schoppen, krabben (je komt niet aan de ander). Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de meester of de juf.
5. We letten op onszelf.
6. Wordt je gepest of zie je dat iemand gepest wordt, meldt het bij de leerkracht of de vertrouwenspersoon. Je houdt het pestgedrag niet geheim.
7. Alle kinderen werken en spelen met elkaar samen.
8. Wij luisteren naar elkaar.

Actie bij melding van pesten

Stap 1: Probeer er eerst zelf (en samen) uit te komen.

Stap 2: Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht, maar ook de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.

Stap 3: De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie bij consequenties).

Leerkracht:

1. **(Stap 3)** Er vindt een gesprek plaats tussen de pester en de gepeste leerling onder leiding van de eigen groepsleerkracht. (Wanneer het pesten gebeurt bij leerlingen uit twee verschillende klassen, zijn beide leerkrachten bij dit gesprek). De pester en de gepeste leerling zoeken samen een oplossing om het pesten te stoppen en spreken af hoe ze zich voortaan ten opzichte van elkaar gedragen.
2. De leerkracht legt dit gesprek vast in een pest notitie in ParnasSys bij beide leerlingen.
3. De directie en intern begeleider worden op de hoogte gebracht.
4. Als het pesten toch doorgaat, of als er meer dan twee leerlingen bij het pesten betrokken zijn, dan vindt een gesprek met de hele klas plaats. Zodat de complete groep samen bedenkt welke andere rol ieder kind moet nemen. Dit gesprek verloopt in fasen:

- De ik-boodschap:

De leerkracht geeft door middel van een heel duidelijke ik-boodschap te kennen, dat er in de klas een probleem is dat hij niet alleen kan oplossen, maar dat wel opgelost moet worden. Daarbij noemt hij heel duidelijk de probleemsituatie en vraagt de leerlingen oplossingen te geven.

- Het verzamelen van oplossingen:

De leerlingen geven allerlei oplossingen voor aanpak. Soms lukt dat niet direct. Als de leerkracht laat merken dat het hem ernst is door de leerlingen wat meer tijd te geven oplossingen aan te dragen, zullen ze in die periode de gepeste leerling wat meer met rust laten. In deze fase mag nog niet gereageerd worden op de oplossingen. Na verloop van tijd komt een aantal oplossingen, meestal van de leerlingen uit de zwijgende middengroep.

- Het evalueren van oplossingen:

Alle oplossingen die nadelig zijn voor de gepeste leerling of voor de pester worden geschrapt. Op die manier geeft de leerkracht aan dat hij geen partij kiest, maar aan alle leerlingen veiligheid wil bieden.

- Het concretiseren van de oplossingen:

Voor iedereen moet duidelijk zijn hoe de geselecteerde oplossingen uitgevoerd gaan worden. Wie doet wat, wanneer en hoe? Zet dit op papier en hang het aan de wand. Vertel de kinderen dat deze oplossingen dagelijks geëvalueerd gaan worden in een klassengesprek.

5. De leerkracht informeert de ouders van alle leerlingen via de mail over het pesten en over de gekozen oplossing. De leerkracht stuurt hierbij de tips voor ouders mee.
6. De leerkracht legt in een groepsnotitie in ParnasSys vast wat gebeurd is en hoe het opgelost is. De leerkracht licht de anti-pestcoördinator in en geeft aan welke ondersteuning nodig is.
7. De leerkracht evalueert met de klas de gekozen oplossingen in het begin dagelijks en daarna wekelijks. Leerkracht en kinderen geven elkaar complimenten voor alles dat goed gaat. Voor dingen die nog steeds niet goed gaan neemt de leerkracht opnieuw stap 1 tot en met 6.
  - De leerkracht informeert ouders regelmatig over de resultaten van de aanpak tot het pesten voorbij is. Wanneer het pesten voortduurt organiseert de leerkracht een gesprek tussen:
    - De pester, ouder, leerkracht en intern begeleider/directie/anti-pestcoördinator om samen tot een oplossing te komen
    - De gepeste, ouder, leerkracht en intern begeleider /directie/anti-pestcoördinator om samen tot een oplossing te komen

Ouders:

Ouders helpen hun kind door thuis met het kind te praten over de rol die het neemt bij het pesten in de klas. Wat kan het kind doen om het pesten te stoppen? Hoe kunnen de ouders hun kind daarbij helpen?

Wat kun je thuis doen als je kind gepest wordt:

- Bespreek dit met de leerkracht.
- Bekijk met uw kind filmpjes over pesten en lees boeken over pesten.
- Geef uw kind veel complimenten, help het zijn zelfrespect terug te krijgen.
- Stimuleer uw kind in iets waar het in uit kan blinken: een sport, muziekinstrument bespelen, een hobby. Dat helpt het zelfrespect te verhogen en maakt het kind minder kwetsbaar.
- Blijf in gesprek met uw kind. Geef adviezen om een eind aan het pesten te maken.
- Steun je kind in het idee dat er een eind aan komt: het blijft niet altijd zo.
- Laat uw kind opschrijven wat het heeft meegemaakt.
- Kijk mee op de sociale media.
- Vraag hulp aan de intern begeleider, de schoolmaatschappelijk werkster, JGZ (jeugdgezondheidszorg) of uw huisarts.

Wat kun je thuis doen als je kind pest.

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van pesten te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed aandacht aan uw kind.
- Kijk mee op de sociale media.

- Stimuleer uw kind in iets waar het in uit kan blinken: een sport, muziekinstrument bespelen, een hobby. Op die manier hoeft het kind niet langer door pesten respect af te dwingen.
- Vraag hulp aan de intern begeleider, de schoolmaatschappelijk werkster, JGZ (jeugdgezondheidszorg) of uw huisarts.

Alle ouders kunnen een bijdrage leveren aan het voorkomen en bestrijden van pesten, ook ouders van leerlingen zonder pestprobleem. Ook leerlingen die niet direct betrokken zijn bij pesten kunnen namelijk hinder ondervinden van de situatie. Enkele aandachtspunten:

- Neem het pestprobleem serieus.
- Bespreek met uw kind zijn of haar rol bij het pesten.
- Zoek samen met uw kind naar mogelijkheden om iets aan het pesten te doen.
- Moedig uw kind aan te zeggen wat het wel en niet wil. Leer uw kind samen overleggen en onderhandelen over oplossingen.
- Leer uw kind om hulp te vragen aan u, de leerkracht of aan anderen die het vertrouwt. Dat betekent niet dat u de problemen van uw kind moet oplossen, wel dat u het steunt bij het vinden van eigen oplossingen.

Consequenties:

Fase 1:

- Time-out op een vast afgesproken plaats (op het plein)
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komt na een afgesproken periode in een kort gesprek met de pester opnieuw aan de orde.
- Als het gedrag zich herhaalt (meerdere keren in een week of wekelijks), dan wordt er een Oeps-formulier ingevuld.

Fase 2:

Het Oeps-protocol treedt in werking. Directie/ intern begeleider en pestcoördinator worden betrokken en directie geeft toestemming voor een Oeps-formulier. Indien hij/zij niet aanwezig is, mag de Intern Begeleider dit ook doen.

De Intern Begeleider analyseert de situatie op leerkracht-, groeps- en leerlingniveau en begeleidt leerkrachten, kinderen en ouders om het probleem op te lossen. Externe hulp kan worden aangevraagd en ingezet in overleg met de directie. De pestcoördinator wordt in 2023-2024 benoemd en gaat een opleiding volgen.

Fase 3:

Wanneer het pesten ondanks bovenstaande stappen niet stopt, kan de directie besluiten bij leerlingen stappen te nemen uit het schorsings- en verwijderingsprotocol.